

JAN A. NOVÁK:

NEJVĚTŠÍ ZÁHADY STŘEDOMOŘÍ

Nakladatelství: XYZ, s.r.o.
Místo a rok vydání: Praha, 2009

Jan A. Novák (1951) v současné době působí jako novinář a publicista. Ve svých pracích se věnuje vědě, historii, přírodě, technologii a především záhadám. Poslední jmenované tématiky, jak už napovídá její název, se týká kniha Největší záhady Středomoří. Na 292 stranách poutavého čtení se dozvíme něco o nejstarších kulturách lidí obývajících tuto oblast a o některých z jejich vynálezů, nad kterými zůstává rozum stát i současným vědcům. V devíti kapitolách rozdělených do menších přehlednějších celků, se však dočteme i o zajímavých a málo prozkoumaných přírodních útvarech, na něž je Středomoří bohaté. Dále se autor soustředí např. na mínojskou civilizaci na Krétě nebo na otázku, odkud čerpala své poznatky antická vzdělanost a věda. Vzrušující čtení o dávno zapomenutých událostech je doplněno o fotografie a obrazový materiál z autorova vlastního archivu.

V úvodní kapitole pojmenované *Mare Nostrum- místo úvodu* se dozvíme, čím je podle pana Nováka Středomoří tak důležité pro celou Evropu. Jsou zde nastíněny i základní otázky, kterými se publicista bude zabývat v následujících kapitolách.

Ve druhé kapitole se autor zabývá existencí bájně Atlantidy. Důkazy hledá v dílech Platóna, Hésioda, Diodóra Sicilského nebo ta v Homérově eposu Ilias a Odyssea, veterém se zmiňuje o ostrově Scheria a technicky vyspělé civilizaci Fajáků. Tuto domněnku podle pana Nováka potvrzuje i mýtus o Argonautech. Ve svých tvrzeních se opírá také o písmo. Informace o bájném kontinentě jsou zejména u Platóna velice podrobné a u všech autorů se shodují. Výjimkou je jeho poloha. Existují dohady, že mohla být v Atlantiku, na Krétě, v oblasti Dalmácie, nebo v okolí jezera Tritonů.

Dále nás autor odkazuje na první písemné nálezy, které podle něj dokazují působení vyspělého národa zkušených mořeplavců, jejichž moudrost inspirovala další generace.

V nynější době stále probíhají výzkumy pod vedením nadšených vědců i amatérských příznivců této záhady. V závěru kapitoly pan Novák uvádí neúspěšné výzkumy pana Sarmasta z let 2003 a 2006, které probíhaly na dně Středozemního moře.

Ve třetí kapitole nazvané Bohové podsvětí autor probírá geologický vývoj a geologické podmínky panující ve Středomoří. Častá zemětřesení a sopečné erupce lidí ve starověku připisovali vůli bohů, především Héfaistovi a Poseidónovi. Na druhou stranu je tato oblast bohatá na horké a léčivé prameny i ložiska minerálů. Je tu popsána vulkanická minulost dvou největších sopek Středomoří- Etny a Vesuvu, které jistě neřekly své poslední slovo. *„Přibližně 2 miliony lidí žijí v oblasti Neapolského zálivu- jde o jedno z nejhustěji osídlených míst naší planety. Současně jde také o jeden z nejohroženějších areálů, protože tuto krajinu vytvořily a stále ovládají tři aktivní vulkány (Vesuv, krajina Campi Phlegrei a ostrov Ischia). V současnosti zdejší sopky spí-ale čím déle toto období klidu potrvá, o to ničivější katastrofa přijde.“*¹

Dalším podtématem této kapitoly je báje o potopě světa. Informace z různých zdrojů dokazují, že k rozsáhlým potopám na různých místech světa opravdu došlo.

Poslední zajímavostí této kapitoly je jeskynní systém nacházející se na ostrově Kefalonie. Uvnitř je zřejmě jakási přírodní pumpa, která dovnitř nasává mořskou vodu, čerpá ji do výšky několika metrů a o několik kilometrů dál vypouští zpět do moře.

Čtvrtá kapitola pojednává o menhirech, dolmenech a dalších megalitických stavbách. K nejzajímavějším patří chrám Göbekli Tepe v Turecku, jehož protikladem mohou být gigantické podzemní stavby nejasného původu. Mohlo jít o chrámy, rituální pohřebiště nebo o jakési protiatomové podzemní kryty. K těmto stavbám lze přiřadit i komplex staveb Su Nuraxi na Sardinii, který měl nejspíš také sloužit jako úkryt před nebezpečím.

Další senzací jsou pyramidy nalezené v Řecku, které jsou starší než nejstarší pyramidy v Egyptě.² Podobné stavby přibližně stejného stáří se vyskytují v různých částech Evropy.

¹ Vyjádření vulkanologů z italské Vesuvius Observatory, str. 70

² První takovou pyramidou byla Džoserova pyramida pocházející z 27. st. př. n. l.

Pátá kapitola se týká tajemných lodí, které se daly spatřit ve starověku. Autor opět čerpá ze spisů Hérodota, Homéra i františkánského mnicha Rogera Bacona. Ti všichni mluvili o rychlých lodích bez vesel a plachet, jež dokázaly plout i v bouřích aniž by zabloudily nebo ztroskotaly. Jako další příklad je uváděn na svou dobu technicky přesný a podrobný návod na stavbu Noemovy archy, který je popsán v Bibli. Podle výpočtů týmu lodních konstruktérů vedených S. W. Hongem bylo zjištěno, že plavidlo splňovalo všechny požadavky na moderní osobní loď a navíc bylo schopné odolávat vlnám vysokých až 30 metrů.

Velkým překvapením je nález z vraku antické lodi, jde o miniaturní navigační přístroj vybavený přesným diferenciálním ozubením, který na několika stupnicích ukazoval polohy planet.

V šesté kapitole autor popisuje krétskou civilizaci, která je mnohými považována za bájnou Atlantidu. Spousta archeologických nálezů dokazuje, že i obyvatelé Kréty byli na tehdejší dobu nezvykle vyspělí. Příkladem může být nález tajemného disku, který je z obou stran pokryt záhadnými znaky. Dále jsou to obrovské hrady spíše připomínající umělou horu a tzv. Átreova pokladnice. Jde o podzemní kulatou prostorou o průměru více než 14 metrů obloženou obrovskými kamennými kvádry. Přibližně 1600 let př. n. l. Byl ostrov zpustošen výbuchem sopky.

Sedmá kapitola se věnuje otázce antických věštíren. „*Tím čím jsou dnes státy se svými úřady, zpravoajskými službami a mocenskými orgány, byly ve starověkém Středomoří chrámy a věštírny.*“³

„*Ve starověkém Středomoří však plnily funkce zpravodajských centrál, nadnárodních politických organizací, arbitráže a mezinárodního soudního dvora v jednom.*“⁴

Je možné, že proroctví nebyla hlavním posláním věštíren. Kněží byli velice inteligentní lidé s podrobnými geologickými znalostmi a sítí informátorů. Měli také přehled o všeobecném dění a svými výklady různých proroctví tak mohli ovlivňovat celé národy i jednotlivce.

Osmá kapitola pojednává o antické vědě a významných osobnostech tehdejší doby. Na začátku kapitoly autor uvádí některé ze slavných filozofů a jejich nejznámější teorie týkající se vesmíru a celého života. Zmiňuje např. Hérakleita z Efesu a jeho teorii týkající se vesmíru, Pýthagora ze Samu a jeho hledání matematických vztahů vyjadřujících harmonické uspořádání vesmíru nebo Démokrita z Abdér a jeho teorie atomů. Jsou zde uvedena mnohá další jména, udivující na tom všem je, že už tehdy vznikaly ojedinělé vynálezy, jež se v průběhu staletí ztratily a navázali na ně až vědci v mnohem pozdější době. Např. existují domněnky, že už v antice lidé znali a v omezené míře používali elektřinu. K rozvoji vědy přispěla i stavba Múseia v Alexandrii, kde bylo soustředěno veškeré vědění té doby a nadále ho rozvíjela. Do dnešní doby se dochovaly pouze zlomky tohoto vědění.

Poslední kapitola nazvaná Cíarova tajná zbraň hovoří o záhadné zbraní, která vrhala oheň, jenž dokázal hořet i pod vodou. Tuto zbraň používali Byzantinci k ochraně svého státu před nepřáteli. V antice však nebyl Řecký oheň jedinou ničivou zbraní. Je dokázáno, že ve 3. st. použili Peršané proti Římanům chemický bojový plyn, který se při prudkém hoření uvolňoval ze směsi přírodního asfaltu a síry. Podle autora existuje možnost, že tyto dvě zbraně fungovaly na stejném principu. Těmito domněnkami a dohady o složení a přesné funkci těchto zbraní kniha končí.

Největší záhady Středomoří jsou velkým přínosem pro všechny nadšené amatéry záhadology. Dílo nám neposkytuje jen holé informace o jednotlivých záhadách a událostech, ale líčí je v široké souvislosti a důmyslně je propojuje navzájem. Není to jen pouhé zábavné čtení, ale poskytuje nám pevnou základnu faktů, ze kterých vychází smělé dohady o naší minulosti a o nejasných odkazech našich předků. Poskytuje nám spoustu námětů k zamyšlení a také inspiraci na zajímavou dovolenou ve Středomoří.

³ Jan A. Novák: Největší záhady Středomoří, XYZ s.r.o., Praha, 2009, str. 199

⁴ Jan A. Novák: Největší záhady Středomoří, XYZ s.r.o., Praha, 2009, str. 199